

การพัฒนาการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

The Development of Internal Supervision in Learning Management by Using the Professional Learning Community Process to Enhance Learning Achievement

นิภาพร สุธรรมวงศ์ | Nipaporn Suthummavong

ผู้อำนวยการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

Director of the school, Ubonratchathani Primary Educational Service Area Office 1

Office of the Basic Education Commission, Ministry of Education

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาและพัฒนากการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) พัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน 3) ศึกษาการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศและความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 4) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังจากครูได้รับการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา อำเภอเขมราฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา คือ ครูผู้สอนในโรงเรียน จำนวน 9 คน นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 127 คน ได้การเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการนิเทศภายใน แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ และแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูผู้สอน แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบที (t-test Dependent)

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัญหาการนิเทศภายในยังไม่เข้มแข็ง ปัญหาที่สำคัญ คือ การขาดการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการพัฒนาไม่ต่อเนื่อง การส่งเสริมสนับสนุน และการให้ความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับต่ำ การดำเนินการพัฒนาเป็น 3 ระยะ 2) ครูผู้สอนมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยรวมหลังได้รับการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสูงขึ้น อยู่ในระดับมาก 3) ครูผู้สอนทุกคนมีความคิดเห็นต่อการกระบวนการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การนิเทศ, การจัดการเรียนรู้, ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ABSTRACT

This research aims to 1) study the problem condition and develop the internal supervision in learning management by using the professional learning community process to enhance learning achievement. 2) develop the teachers' ability to learning management. 3) study the implementation of the supervision process and the teachers' opinions towards supervision by using the professional learning community process and 4) study students' achievement after the teachers were supervised at Ban Lat Ya Kha School, Khemmarat District, under the Office of UbonRatchathani Elementary Education Service Area 2. The target group were 9 teachers in the school, 127 students in Prathom Suksa 1-6 were selected by a purposive sampling. The research instruments consisted of an internal supervision plan, learning management ability assessment form and a questionnaire on teachers' opinion. The unstructured interview form. The data was analyzed by content analysis, percentage, mean, standard deviation (S.D.) and t-test Dependent. The research showed that 1) The problem of internal supervision was not yet strong. The main problem is the lack of supervision, monitor and evaluation of development continuously. Stakeholders' promotion and the cooperation is at the low level. The development process was divided into 3 phases. 2) Learning ability of teachers after getting supervision by using the professional learning community process was higher and their ability in overall was at the high level. 3) All teachers' opinion on the supervision process by using the professional learning community process in overall is at the high level. 4) The students' learning achievement was significantly different at the .01 level.

Keywords: Supervision, Learning Management, Professional Learning Community, Learning Achievement

บทนำ

การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 22 ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559) สร้างเสริมและปรับเปลี่ยนค่านิยมของคนไทยให้มีวินัย จิตสาธารณะ จิตอาสา และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เพิ่มโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: ค-ฎ) มุ่งเน้นครูผู้สอน

ทุกคนมีโอกาสนำการเปลี่ยนแปลง โดยมีเป้าหมายหลักที่ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ และส่งผลกระทบเชิงระบบให้เกิดผลลัพธ์มีการเปลี่ยนแปลงโรงเรียนโดยสิ้นเชิง (School Transformation) (วิจารณ์ พานิช, 2555) ดังนั้น ภารกิจหลักที่สำคัญของโรงเรียนประถมศึกษา คือ การดำเนินการให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียน ให้สามารถสร้างเสริมนักเรียนให้มีพัฒนาการทุกด้านเต็มตามวัยและศักยภาพ “บุคคลสำคัญที่สุดในกระบวนการพัฒนาการศึกษาและการพัฒนาการเรียนรู้ก็คือ “ครู” ครูยังเป็นผู้ที่มีความหมายและปัจจัยสำคัญมากที่สุดในห้องเรียนและเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้เพราะคุณภาพของผู้เรียนขึ้นอยู่กับคุณภาพครู...ครูเป็นปัจจัยสำคัญในระดับโรงเรียนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนมากที่สุด” (พินสุตา สิริธรรังศรี, 2557) เพราะ “ครู” เป็นบุคคลที่โดยบทบาทหน้าที่จะต้องรอบรู้ และอยู่ ณ ตำแหน่งขอบแดนขององค์ความรู้ที่ทันสมัยที่สุด (วิลาวัณย์ โพธิ์ทอง, 2018) และโดยที่คุณภาพของผู้เรียนขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านวิชาการของโรงเรียน โดยใช้กระบวนการนิเทศเข้ามาใช้ในการให้ความช่วยเหลือ หรือเสนอแนะการพัฒนางานวิชาการภายในโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณภาพการทำงานของครูและบุคลากรภายในสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุด สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้น ระบบการนิเทศการศึกษาจึงเป็นกระบวนการหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการศึกษามาก เพราะระบบการนิเทศการศึกษาจะช่วยปรับปรุงการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมผู้เรียนได้เรียนดียิ่งขึ้น ระบบการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของระบบการนิเทศการศึกษาที่จะช่วยให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาประสบความสำเร็จได้มากและรวดเร็ว” (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541) การนิเทศที่จัดขึ้นภายในโรงเรียนจึงเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียน ที่จะช่วยให้ประสบผลสำเร็จในการรวมพลังครูและการพัฒนาครู ให้มีความสามารถในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น ตอบสนองหลักสูตรยิ่งขึ้น ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และร่วมมือกันวางแผนพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2554) มุ่งพัฒนาบุคลากรให้ได้รับความรู้ ความสามารถในการพัฒนางาน ปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นการเรียนการสอนโดยปรับปรุงเทคนิควิธีการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ “มีสมรรถนะและความเชี่ยวชาญในการทำงานที่ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดีต่อการทำงานที่เน้นทักษะมากกว่าความรู้” (กฤษณพงศ์ กีรติกร, 2557) มุ่งเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างจริงจัง พัฒนาตนเองให้มีความรู้จริงในเรื่องที่สอน เพื่อนำไปสู่การยกระดับคุณภาพครูต่อเนื่องถึงคุณภาพของผู้เรียน เป็นที่ยอมรับของสาธารณชน

จากการศึกษาพบว่า คุณภาพการศึกษาในปัจจุบันของไทย อยู่ในระดับไม่น่าพึงพอใจ โดยเฉพาะเรื่องความรู้พื้นฐานตามหลักสูตร การคิดวิเคราะห์ และมีนิสัยใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งมีสาเหตุมาจากการบริหารและการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552)

ลำพังครูคนเดียวไม่สามารถสร้างการเรียนรู้ให้ครบถ้วน เพราะครูเกิดมา วิธีของการสอน ไม่ใช่การเรียนรู้ที่แท้จริง ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู (Professional Learning Communities) คือ ทางออกของปัญหา ที่ให้ผลลัพธ์ที่ดีกว่า โดยการที่ทุกคนจะต้องแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน (วิจารณ์ พานิช, 2555) ครูต้องสามารถช่วยนักเรียนให้รู้จักแสวงหาความรู้และนำความรู้ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงเพื่อประโยชน์ของตัวเองและสังคม ครูจึงต้องปรับการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับผู้เรียนแต่ละคน ดูแลผู้เรียนเป็นรายคน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาเต็มศักยภาพ และการที่ช่วยให้ครูพัฒนาการเรียนการสอนได้ดี คือ การส่งเสริมให้ครูมีโอกาสได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561) โดยเฉพาะนักเรียนโรงเรียนบ้านลาดหญ้าคาที่ผู้วิจัยเป็นผู้บริหารรับผิดชอบในปัจจุบัน ซึ่งผลรายงานการประเมินตนเองเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา/คุณภาพนักเรียน โรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าคุณภาพนักเรียนระดับเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 .ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้/ รายวิชา นอกจากนี้ ผลการประเมินภายนอก รอบที่ 3 สำหรับโรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา อำเภอเขมราฐ สพป. อบ 2 ปรากฏว่า ตัวบ่งชี้ด้านผู้เรียน มีระดับคะแนนค่อนข้างต่ำ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา (สมศ.), 2557) รวมทั้งผลการทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชาติ (O-NET) และ NT ป. 3 อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ของหน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ผลของคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหาร ครูผู้สอน ไม่ได้ตระหนักถึงสมรรถนะของครูผู้สอน และการนิเทศภายในสถานศึกษาเท่าที่ควร จึงส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครู และปรากฏให้เห็นจากผลการประเมินทั้งการประเมินภายนอก การประเมินภายในสถานศึกษา และ/ หรือ การทดสอบระดับชาติ

การดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องยึดทฤษฎี หลักการทางวิชาการเป็นสำคัญ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า จะต้องมีการปฏิรูปการเรียนการสอนแบบ Problem-Base Learning (PBL) แล้วสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์ที่เรียกว่า Professional Learning Community (PLC) (บุญชม ศรีสะอาด, 2559) และการนิเทศเป็นกระบวนการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเชื่อว่าจะช่วยทำให้ครูมีการพัฒนาและเจริญก้าวหน้าในงานที่รับผิดชอบ (Moore, 2002) สอดคล้องกับวัชรฯ เล่าเรียนดี (วัชรฯ เล่าเรียนดี, 2553) กล่าวไว้ว่า การนิเทศการสอนเป็นกระบวนการหนึ่งของการจัดการศึกษาที่มุ่งปรับปรุงกระบวนการสอน กระบวนการเรียนรู้ในชั้นเรียนและส่งเสริมพัฒนาความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่องที่ส่งผลโดยตรงต่อผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในการพัฒนาความสามารถการจัดการเรียนรู้ต้องอาศัยวิธีการหลากหลายวิธี และวิธีการหนึ่งที่จะช่วยเหลือครู ให้สามารถปรับปรุงและพัฒนาตนเอง พัฒนางานการจัดการเรียนการสอนในวิชาชีพของตนเองได้อย่างต่อเนื่องและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้เรียน คือ การนิเทศการสอน นอกจากนั้น ผลการวิจัยยังพบว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพมีวิธีการพัฒนาที่หลากหลาย วิธีการหนึ่งในการพัฒนา คือ การนิเทศซึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งนิรัชกร บัวน้อย (นิรัชกร บัวน้อย, 2556) พบว่า การนำระบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา ผลปรากฏว่า 1) นักเรียนมีผลการทดสอบทางการศึกษาชั้น

พื้นฐานระดับชาติ (O-NET) และ NT ป. 3 สูงขึ้น 2) ครูมีความเข้าใจในหลักสูตรและแกนกลาง มีความสามารถในการใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการสอน และการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้เพิ่มเติมมากขึ้น 3) ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความพึงพอใจต่อการใช้ระบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก

ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารจึงจัดลำดับการพัฒนาครูเพื่อส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไว้เป็นลำดับแรก โดยเห็นว่าพัฒนาการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะเป็นทางออกให้กับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ เขต 2 ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพและพัฒนาดำเนินการนิเทศและการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศที่มีต่อการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. เพื่อพัฒนาความสามารถการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนตามกระบวนการนิเทศที่มีต่อการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนที่ได้รับการนิเทศและการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศที่มีต่อการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิธีวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายางชุมน้อย เขต 2 จำนวน 9 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง และนักเรียนโรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายางชุมน้อย เขต 2 จำนวน 127 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

ตัวแปรที่ศึกษา

1. การนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนการนิเทศ 2) การดำเนินการนิเทศ และ 3) การประเมินผลการนิเทศ
2. ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครู ประกอบด้วย 1) ความรู้ในการปฏิบัติงาน ด้านการนำข้อมูลการนิเทศมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ 2) การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ และ 3) การแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้

3. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แผนการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
2. เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้
 - 2.1 แบบประเมินความสามารถการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนและแบบสอบถาม ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (สำหรับครู)
 - 2.2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของครู (สำหรับนักเรียน)
 - 2.3 แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (สำหรับผู้บริหาร)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนา ประกอบด้วย 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหา ดำเนินการวางแผนการนิเทศ มีจุดประสงค์เพื่อให้ครูผู้สอนมีความรู้เกี่ยวกับการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาทางวิชาชีพ และทักษะที่จำเป็นในการนิเทศการสอน และสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้

ระยะที่ 2 การดำเนินการนิเทศ ดำเนินการนิเทศโดยมีผลลัพธ์ที่คาดหวัง คือ ต้องการให้ครูผู้สอนสามารถปรับปรุงกระบวนการสอน กระบวนการเรียนรู้ แก้ปัญหาการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้

ระยะที่ 3 การประเมินผลการนิเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและเพื่อนำไปปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ของครู

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมาวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอผลการวิเคราะห์ คือ ผลการดำเนินการนิเทศตามกระบวนการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา ที่มีต่อการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา อำเภอเขมราฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 หาค่าร้อยละ(%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าการทดสอบที (t-test Dependent) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยการพัฒนาการดำเนินการนิเทศและการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศที่มีต่อการนิเทศ โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โรงเรียนบ้านลาดหญ้า คา อำเภอยะรัง จังหวัดสงขลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพและแนวทางการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาจำนวน 4 ด้าน คือ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการ ด้านการวางแผนการนิเทศภายในของสถานศึกษา ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในของสถานศึกษา ด้านการประเมินผลและการรายงานผล พบว่า ไม่มีการดำเนินการนิเทศทั้งจากผู้บริหารสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ครูปฏิบัติการสอนแบบบรรยายและใช้หนังสือแบบเรียนเป็นสื่อ เป็นผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านมามากกว่าเกณฑ์ที่คาดหวัง จากข้อมูลดังกล่าวผู้บริหารและครูได้ร่วมกันประชุมปรึกษาหารือ วางแผนการดำเนินงาน ทบทวน ตัดสินใจ ปฏิบัติงาน ประเมินผล และรับผิดชอบร่วมกัน กำหนดปัญหาและความต้องการ จัดลำดับความสำคัญของปัญหา กำหนดทางเลือกที่จะแก้ปัญหา เลือกประเด็นที่จะปรับปรุง/พัฒนา และหาแนวทางพัฒนาร่วมกัน จัดองค์กร ออกแบบการนิเทศ จัดเตรียมบุคลากรให้ความรู้ด้านการนิเทศและการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้กับบุคลากรแกนนำในการนิเทศประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สรุปเป็นแผนปฏิบัติการการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนบ้านลาดหญ้า คา อำเภอยะรัง จังหวัดสงขลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จำนวน 9 คน โดยดำเนินการนิเทศตามกระบวนการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 1) การวางแผนการนิเทศ 2) การดำเนินการนิเทศ และ 3) การประเมินผลการนิเทศ และผลการดำเนินการนิเทศตามกระบวนการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ แผนการนิเทศระยะที่ 1 และ 2 ให้ความรู้เกี่ยวกับการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติ การให้ความรู้เกี่ยวกับการนิเทศการสอน การสังเกตการสอน การจัดการเรียนรู้ การทำวิจัยในชั้นเรียน การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แก่ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ เพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูและเพื่อสนับสนุนโครงการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ผลการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ ครูเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้ ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้สูงขึ้น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 3 ด้าน คือ 1) ด้านการนำข้อมูลการนิเทศมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และ 3) ด้านการแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความสามารถด้านการนำข้อมูลการนิเทศมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ความสามารถด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และความสามารถด้านการแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามลำดับ

3. ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาทางวิชาชีพ ผลการวิจัย พบว่าความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการนิเทศโดยใช้กระบวนการชมเชยการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ครูทั้ง 9 คน มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ความคิดเห็นด้านการดำเนินโครงการนิเทศ จัดในภาคเรียนที่ 1 เหมาะสมที่สุด ครูมีความคิดเห็นด้านการสังเกตการสอนของผู้นิเทศและเพื่อนครูช่วยให้มองเห็นปัญหาการจัดการเรียนการสอนยิ่งขึ้น และการปฏิบัติงานสอนของตนเอง ในประเด็นที่เหมาะสม หรือนำมาพัฒนาให้มีความก้าวหน้าต่อไป อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านสามารถวางแผนและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนได้และด้านสามารถวิเคราะห์ความต้องการและปัญหาหรือประเด็นที่ต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้ มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด

4. ผลการศึกษาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พบว่า หลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่ได้รับการนิเทศโดยใช้กระบวนการชมเชยการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยรวมของนักเรียนสูงขึ้น ทุกระดับชั้น และผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยการพัฒนาการดำเนินการนิเทศและการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศที่มีต่อการนิเทศ โดยใช้กระบวนการชมเชยการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โรงเรียนบ้านลาดหญ้า คา อำเภอยะหา จังหวัดยะลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การศึกษาสภาพและพัฒนาการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาจำนวน 4 ด้าน พบว่า ไม่มีการดำเนินการนิเทศทั้งจากผู้บริหารสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ครูปฏิบัติการสอนแบบบรรยายและใช้หนังสือแบบเรียนเป็นสื่อ เป็นผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านต่ำกว่าเกณฑ์ที่คาดหวัง จากข้อมูลดังกล่าวผู้บริหารและครูได้ร่วมกันประชุมปรึกษาหารือ วางแผนการดำเนินงาน ทบทวน ตัดสินใจ ปฏิบัติงาน ประเมินผล และรับผิดชอบร่วมกัน กำหนดปัญหาและความต้องการ จัดลำดับความสำคัญของปัญหา กำหนดทางเลือกที่จะแก้ปัญหา เลือกประเด็นที่จะปรับปรุง/พัฒนา และหาแนวทางพัฒนาร่วมกัน จัดองค์กร ออกแบบการนิเทศ จัดเตรียมบุคลากรให้มีความรู้ด้านการนิเทศและการสร้างชมเชยการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้กับบุคลากรแกนนำในการนิเทศประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สรุปเป็นแผนปฏิบัติการการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการชมเชยการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฉบับสมบูรณ์พร้อมใช้ปฏิบัติการนิเทศ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารและครูได้ร่วมกันดำเนินการตามหลักวิชาการ มีองค์ประกอบครบถ้วน ตามหลักการของกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน , 2560) ที่นำเสนอ 6 องค์ประกอบของ PLC ในบริบทสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย วิสัยทัศน์ร่วมทีม ร่วมแรง ร่วมใจ ภาวะผู้นำร่วม การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ชุมชน กลยุทธ์มิตร และโครงสร้างสนับสนุนชุมชน สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555) ได้กำหนด กระบวนการนิเทศการศึกษา ออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ เป็นขั้นตอน สำคัญ ที่ต้องดำเนินการใน ขั้นตอนแรกของการนิเทศเพื่อให้ผู้นิเทศได้ทราบสภาพที่มีปัญหาหรือความ ต้องการอย่างไรซึ่งจะเป็น ข้อมูลในการวางแผนและกำหนดทางเลือกต่อไป 2) การวางแผนและกำหนดทางเลือก โดยนำข้อมูลที่ได้ รับมาวิเคราะห์ ประกอบกับทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อจัดลำดับความสำคัญและวางแผนว่าจะกำหนดทางเลือก ในการ นิเทศอย่างไร เพื่อให้ได้ทางเลือกที่ดีที่สุดที่คิดว่าจะสนองวัตถุประสงค์ได้ผลสูงสุด และเหมาะสมกับ ทรัพยากรที่มีอยู่ 3) การสร้างสื่อ เครื่องมือและพัฒนาวิธีการ เป็นการผลิตสื่อ ที่ใช้ในการปฏิบัติงานการ นิเทศเพื่อแก้ปัญหาและการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการ ตรวจสอบการ ปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศเพื่อให้ทราบที่มาของปัญหา ความต้องการและ 3) การวางแผนแก้ปัญหาได้ ถูกต้อง 4) การปฏิบัติการนิเทศ เป็นการนำสื่อหรือเครื่องมือที่เตรียมไว้แล้ว มาดำเนินการไปในคราว เดียวกันกับการออกไปปฏิบัติการควบคุม กำกับ ดูแล 5) การประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ เป็น ขั้นตอนสุดท้าย ของ กระบวนการนิเทศ การประเมินผลกระทำได้หลายวิธีและนำผลจากการประเมินมา สรุป และรายงานผล นอกจากนี้ยังใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลย้อนกลับเพื่อใช้ประกอบการศึกษา สภาพ ปัญหาและ การวางแผนการปฏิบัติการดำเนินการต่อไปอีกด้วย สอดคล้องกับ วัชรา เล่าเรียนดี (วัชรา เล่าเรียนดี, 2553) สรุปกระบวนการนิเทศการศึกษา มี 7 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนร่วมกันระหว่างผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ 2) เลือกประเด็น หรือเรื่องที่น่าสนใจจะปรับปรุงและพัฒนา 3) นำเสนอโครงการพัฒนา และขั้นตอนการปฏิบัติ 4) ให้ความรู้หรือแสวงหาความรู้จากเอกสารต่าง ๆ และจัดการฝึกอบรมเชิง ปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคนิคการสอนในชั้นเรียนและความรู้เกี่ยวกับวิธีสอนและนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ สนใจ 5) จัดทำแผนการนิเทศ กำหนดวัน เวลาที่จะสังเกตการสอน ประชุมปรึกษาหารือเพื่อแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นและประสบการณ์ 6) ดำเนินการตามแผน โดยครูและผู้นิเทศ และ 7) สรุปและประเมินผลการ ปรับปรุงและพัฒนา รายงานผลสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของนิชาภัทร วิลเลียมส์ ฉลอง ชาตรุประชีวิน (วิลเลียมส์ ฉลอง ชาตรุประชีวิน, 2557) พบว่า 1) ผลการศึกษาสภาพการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผล การทดสอบระดับชาติ (O-NET) มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศในปีการศึกษา 2556 จำนวน 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และในปีการศึกษา 2557 มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศจำนวน 3 กลุ่มสาระ การเรียนรู้ 2) ผลการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (1) ขั้นเตรียมการ ได้คัดเลือก โรงเรียนพ่อบุญผาเมืองอุบลรัตน์เป็นพื้นที่วิจัยและได้ทีมผู้ร่วมวิจัย จำนวน 7 คน ทีมผู้ร่วมวิจัยและครูมีความ ตระหนักรู้ เรื่องการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (2) ขั้นปฏิบัติการ (Acting) ประกอบด้วยขั้นที่ 1 การวางแผน (Planning) จัดทำคู่มือการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้ กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ขั้นที่ 2 การปฏิบัติ (Acting) ประชุมเชิงปฏิบัติการทีมผู้ร่วม วิจัย ครู โดยใช้กระบวนการพัฒนาบทเรียน (Lesson Study: LS) เพื่อดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือ

การพัฒนาการนิเทศภายใน ขั้นที่ 3 การสังเกต (Observing) สังเกตการจัดการเรียนการสอนของครูใน ประเด็นการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อการสอน ขั้นที่ 4 การสะท้อนผล (Reflecting) ได้จุดแข็ง จุดอ่อนในการพัฒนาต่อไป 3) การถอดบทเรียนการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้ กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนประถมศึกษา มีประเด็นที่ได้เรียนรู้ ได้แก่ การ วางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ และตรงกับปัญหาความต้องการทำให้มีเป้าหมายที่ชัดเจนและบรรลุ เป้าหมาย ความเป็นกัลยาณมิตรในการทำงานทำให้ครูมีความพึงพอใจและมีความสุขในการปฏิบัติงาน บุคคลในระดับองค์กรมีความผูกพันกันอย่างแน่นแฟ้น ทำให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้วยความเต็มใจ และเสียสละ ปรับเปลี่ยนมุมมองและทัศนคติเชิงบวก การแลกเปลี่ยนการปฏิบัติระหว่างครูด้วยกันทำให้เกิด สภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ที่เสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ รูปแบบการนิเทศที่เกิดจาก กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ควรมีขั้นตอนของการวางแผนการจัดทีมงาน การลงมือ ปฏิบัติและการสะท้อนผลที่ได้รับ

2. ด้านความสามารถการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน โรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ผลการวิจัย พบว่า ครูมีเชิงปฏิบัติการ ร่วมประชุมวิเคราะห์สภาพบรรยากาศ การจัดการเรียนรู้ครูทุกคนมีการ ปฏิบัติการนิเทศ การจัดการเรียนรู้ ประชุมร่วมกันกำหนดประเด็นการนิเทศ มีการสังเกตการสอนกันและ กัน ช่วยให้สามารถปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ช่วยให้ครูได้เรียนรู้และพัฒนากิจการนิเทศร่วมกัน อันจะ นำไปสู่การบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ช่วยให้สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ การพัฒนา ความสามารถของครูที่สูงขึ้น สถานศึกษาจึงมีความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูให้มากขึ้น และ ต้องการนำกระบวนการนิเทศโดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาใช้เพื่อสนับสนุน ส่งเสริม การจัดการเรียนรู้ของครู เป็นไปตามหลักการที่สังัด อุทรานันท์ (สังัด อุทรานันท์, 2548) ได้ให้หลักการ สำคัญสำหรับจัดการนิเทศภายใน โรงเรียนว่า การนิเทศภายในจะสำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือจาก 3 ฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหารผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ซึ่งทุกฝ่ายต้องตระหนักถึงความเข้าใจว่า การนิเทศภายใน เป็นการพัฒนาเพื่อนร่วมงานให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานสูงขึ้น ต้องยอมรับให้เกียรติซึ่งกัน และกัน และเข้าใจตรงกันว่า การนิเทศเกิดขึ้นจากความจำเป็นในการแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการใน การยกระดับคุณภาพของการศึกษาของโรงเรียน นอกจากนี้การสร้างเสริมกำลังใจโดยผู้บริหารสถานศึกษา จะส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของการนิเทศภายในโรงเรียน (ขวลิต ชูกำแพง, 2560) ระบุขั้นตอนของการสร้าง ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในขั้นร่วมเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงของเพื่อนร่วมวิชาชีพ สิ่งสำคัญ คือ กิจกรรมสังเกตการสอนของเพื่อนครู เป็นการสร้างเครือข่ายกับครูที่มีเป้าหมายเดียวกันกลุ่ม กิจกรรม ทั้งหลายทั้งมวลเหล่านี้ล้วนมีเป้าหมายสำคัญ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูให้สู่ผู้เรียนอย่างแท้จริง และหลังการสังเกตการสอน พิจารณาทบทวนให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และมีการประชุมเพื่อปรับปรุง พัฒนาการนิเทศ ซึ่ง สอดคล้องกับแนวคิดของวัชร่า เล่าเรียนดี (วัชร่า เล่าเรียนดี, 2553); ปรียาพร วงศ์ อนุตรโรจน์ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2548) ที่กล่าวว่า การนิเทศการสอนเป็นการปรับปรุงกระบวนการ

สอนและกระบวนการเรียนรู้โดยอาศัยการช่วยเหลือ แนะนำ ให้ความรู้และการฝึกปฏิบัติด้านการพัฒนาหลักสูตร เทคนิควิธีการเรียนการสอนใหม่ ๆ การใช้และการสร้างสื่อ นวัตกรรมด้านการสอนและการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อให้ครูสามารถปรับปรุง ส่งเสริม พัฒนาความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อผลการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับพรรณอร อุซุภาพ (พรรณอร อุซุภาพ, 2561) ที่กล่าวถึงคุณลักษณะสำคัญของ PLC ที่ส่งผลทำให้เกิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีประสิทธิภาพ คือการร่วมมือ ร่วมพลัง (Collaboration) เป็นคุณลักษณะสำคัญที่สร้างความรู้พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างดำเนินงาน ในการพัฒนาผู้เรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร

3. ด้านความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนทุกคนมีความคิดเห็นต่อกระบวนการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ช่วยให้ครูสามารถพัฒนาตนเองในประเด็นต่าง ๆ ความคิดเห็นส่วนใหญ่โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความคิดเห็นด้านการดำเนินโครงการนิเทศควรจัดใน ภาคเรียนที่ 2 จะเหมาะสมที่สุด ความคิดเห็นด้านการสังเกตการสอนของผู้นิเทศและเพื่อนครู ช่วยให้มองเห็นปัญหาการจัดการเรียนการสอนยิ่งขึ้น และการปฏิบัติงานสอนของตนเองในประเด็นที่เหมาะสม หรือนำมาพัฒนาให้มีความก้าวหน้าต่อไป อยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากัน สะท้อนให้เห็นว่ากระบวนการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เหมาะสมกับสภาพการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นการนิเทศโดยเพื่อนร่วมงานร่วมอาชีพ เป็นการช่วยเหลือแนะนำซึ่งกันและกัน ส่งเสริมครูได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม นำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาความสามารถการจัดการเรียนรู้ ส่วนประเด็นที่อยู่ในลำดับท้ายสุด คือ สามารถวิเคราะห์ความต้องการและปัญหาหรือประเด็นที่ต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้ ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ครูเข้าใจปัญหาของการจัดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นไม่ครบถ้วนทุกด้าน ครูมีเวลาในการร่วมกันสะท้อนการสังเกต วิเคราะห์ความต้องการและปัญหาหรือประเด็นที่ต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ น้อย ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของสุภาวดี ปกครอง (สุภาวดี ปกครอง, 2561) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูมีความพึงพอใจต่อระบบการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้และนักเรียนมีความสามารถในการอ่านออกเขียนได้

4. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ของครูที่ได้รับการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หลังได้รับการนิเทศการสอน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้มากขึ้นจากการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ทำให้ครูผู้สอนได้รับการอบรมเชิงปฏิบัติการ การสังเกตการสอนซึ่งกันและกัน มีการเตรียมการจัดการเรียนรู้มากขึ้น การใช้เทคนิคที่เหมาะสมกับเนื้อหา ทำให้เกิดการพัฒนาการจัดกิจกรรม

การจัดการเรียนรู้ เป็นไปตามหลักการของวัชรา เล่าเรียนดี (วัชรา เล่าเรียนดี, 2553) กล่าวไว้ว่า การนิเทศการสอนเป็นกระบวนการหนึ่งของการจัดการศึกษาที่มุ่งปรับปรุงกระบวนการสอน กระบวนการเรียนรู้ในชั้นเรียนและส่งเสริมพัฒนาความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่องที่ส่งผลโดยตรงต่อผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในการพัฒนาความสามารถการจัดการเรียนรู้ต้องอาศัยวิธีการหลากหลายวิธี และวิธีการหนึ่งที่จะช่วยเหลือครู ให้สามารถปรับปรุงและพัฒนาตนเอง พัฒนางานการจัดการเรียนการสอนในวิชาชีพของตนเองได้อย่างต่อเนื่องและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้เรียน คือ การนิเทศการสอน นอกจากนั้น ผลการวิจัยยังพบว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพมีวิธีการพัฒนาที่หลากหลาย วิธีการหนึ่งในการพัฒนา คือ การนิเทศซึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของนิรัชกร บัวน้อย (นิรัชกร บัวน้อย, 2556) พบว่า การนำระบบ การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา ผลปรากฏว่า 1) นักเรียน มีผลการทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชาติ (O-NET) และ NT ป. 3 สูงขึ้น 2) ครูมีความเข้าใจในหลักสูตรและแกนกลาง มีความสามารถในการใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการสอน และการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้เพิ่มเติมมากขึ้น 3) ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความพึงพอใจต่อการใช้ระบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล อยู่ในระดับ มาก และสอดคล้องกับผลการสอบ O-NET ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561 และผลการทดสอบระดับชาติระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2561 ที่ระดับคะแนนสูงขึ้นกว่าเดิมและสูงกว่าระดับเขตพื้นที่การศึกษา (โรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา, 2562)

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณพงศ์ กีรติกร (2557). “การยกระดับคุณภาพครู” ใน การประชุมคณะกรรมการปฏิรูประบบผลิตและพัฒนาครู ครั้งที่ 2/2557; 24 มกราคม 2557.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2560 ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์.
- ขวลิต ชูกำแพง. (2560). ชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครู Professional Learning Community: PLC. วารสารการวัดผลศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 23(2), 1-5.
- นิรัชกร ทองน้อย (2556). การพัฒนาระบบการบริหารวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นิชาภัทร วิลเลียมส์ ฉลอง ชาตรูประชีวิน (2560). การพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทมส) มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, 23(2), 120.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2559). ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21 [วิจารณ์หนังสือ 21 st Century Skills: Rethinking How Students Learn].วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ สาขา มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์, 8(1), 139-144.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2548). การนิเทศการสอน. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.
- ประเวศ วะสี (2553). คำบรรยายเรื่อง การศึกษาที่พาชาติออกจากวิกฤติ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- พรรณอร อุซุภาพ. (2561). การศึกษาและวิชาชีพครู. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิณสุตา สิริรังศรี. (2557). การยกระดับคุณภาพครูไทย ในศตวรรษที่ 21. (ออนไลน์) จาก <https://www.dpu.ac.th/ces/upload/km/1403847501.pdf>.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรีสอภีร์.
- วิลาวณีย์ โพธิ์ทอง (2018). เทคโนโลยีกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตของครู. *Journal of Community Development Research (Humanities and Social Sciences)* 2018, 11(2), 25.
- วัชร เล่าเรียนดี. (2553). การนิเทศการสอน สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- _____ (2556). ศาสตร์การนิเทศการสอนและการโค้ช การพัฒนาวิชาชีพ: ทฤษฎีกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สังต์ อุทรานันท์. (2548). การนิเทศ หลักการ ทฤษฎีและปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: มิตรสยาม.
- สุภาวดี ปกครอง. (2561). การพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนประถมศึกษา. *วารสารสุทธิปริทรรศน์*. 32(102), 52.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2544). การประเมินมาตรฐานโรงเรียน ปีการศึกษา 2543. กรุงเทพฯ: สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้สังคม ศึกษาศาสตร์ และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมการเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). มุมมอง ความคิด ความรู้เกี่ยวกับศึกษานิเทศก์. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

สำเร็จ ยุธชัย และคณะ. (2560). การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. วารสารบัณฑิตเอเชีย. 7 (พิเศษ).

Elmore, R. F. (2002). *Bridging the Gap Between Standards and Achievement: The Imperative for Professional Development in Education*. Washington. DC: Albert Shanker Institute.

McKinsey (2007). *McKinsey report on education*. Retrieved March 1, 2014, from <http://www.McKinsey.com>

Stoll, L. (2010). Professional learning communities: A review of the literature. *Journal of educational change*. 7(4), 221-258.